

YOKO TAWADA
Tokyo'nun Son Çocukları

Çeviren: H. Can Erkin

Kentoshi

© *Yoko Tawada, 2014*

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Siren Yayınları'na aittir. Kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar haricinde, yayıncının izni olmaksızın hiçbir surette ve hiçbir ortamda paylaşılamaz.

© *Siren Yayınları, 2020*

Siren Yayınları - Roman

Sertifika No: 16232

ISBN: 978-605-5903-82-4

Birinci Baskı: Şubat 2020

İkinci Baskı: Şubat 2020

Yayın Yönetmeni: Sanem Sirel

Yayın Koordinatörü: Erol Aydın

Çeviren: H. Can Erkin

Kapak Tasarım: Nazlım Dumlu

İç Tasarım: ademşenel.com

Baskı: Yaylacık Matbaası

Fatih Sanayi Sitesi, No: 12/197-203

Topkapı, İstanbul. Tel: 212 567 80 03

Sertifika No:44865

Asmalı Mescit Mah. Ensiz Sokak No. 9/312

Beyoğlu-İSTANBUL

t (212) 243 45 65 **f** (212) 251 05 32

www.sirenyayinlari.com

info@sirenyayinlari.com

sireninsesi.blogspot.com

Mumei üzerinden hâlâ çıkarmadığı mavi ipek pijamasıyla tati'de oturuyordu. İncecik boynuna kıyasla kafası kocamandı, belki de bu yüzden yavru bir kuşu andırıyordu. İpek gibi ince telli saçları terden sırlıklam olup tenine yapışmıştı. Kısılmış gözleriyle havada bir şeyler saptamaya uğraşmış gibi başını oynatıyor, çakıl döşeli yoldan gelen ayak seslerine kulak kabartıyordu. Giderek yaklaşan ayak sesleri aniden durdu. Sürgülü kapı yük vagonu misali sesler çıkararak aralandığında çocuk gözlerini açtı ve erimiş papatyalar kadar sarı sabah güneşi içeriye doldu. Mumei omuzlarını gerdi, göğsünü şişirdi ve kanat açan bir kuş gibi kollarını havaya kaldırdı.

Yüzünde bir gülümseme, gözlerinin çevresinde derin çizgilerle Yoşiro gelmişti. Nefes nefeseydi. Ayakkabısını çıkarmak için tek ayağını kaldırıp başını eğmesiyle birlikte alnında biriken ter şıpır şıpır yere damladı.

Yoşiro nehir kenarındaki dükkândan kiraladığı köpekle sabahları yarım saat kadar koşardı. Nehir, su seviyesi düşük olduğu zamanlarda sanıldığından çok daha uzağa varan kurşuni şeritlerden ibaretmiş gibi görünürdü. Onunkisi gibi amaçsız koşulara eskiden *jogging* denirdi, ama yabancı dillerden gelme sözcükler kullanımdan kalktıkça bu kelimenin yerini *düşürme* almıştı. Bu sözcük, “koşu tansiyon düşürür,” gibi şaka yollu bir iddiadan türemiş ve her nasılsa moda olup çıktığından herkesin diline dolanmıştı. Mumei'in kuşağındaki çocuklar, düşürme ifadesinin bir zamanlar farklı anlamlar taşıyabileceğini hayal dahi edemezdi.

Yabancı kökenli sözcük kullanımı azalsa da, yabancı sözcüklerin yazımında kullanılan katakana yazısı köpek kiralama dükkânının duvarlarını boydan boya kaplamıştı. Yoşiro, düşünme amacıyla koşuya başladığında ilkin kendi hızına güvenememiş, küçücük bir köpeğin işine yarayacağı düşüncesiyle Yorkshire Terrier cinsi bir köpek kiralamıştı ama bu hayvan ummadığı bir hızda koşmuştu. Sendeleyip düşecek gibi olduğunda, hatta nefesi kesildiğinde köpek, “Nasılmış?” der gibi dönüp dönüp ona bakıyor, küstah bir tavırla havaya diktiği burnuyla tam bir kendini beğenmişlik tablosu çiziyordu. Ertesi gün bir Dachshund denemişti, ama o da öyle tembel çıkmıştı ki iki yüz metre kadar koşuktan sonra yere yapışmıştı. Yoşiro onu tasmaından çeke çeke kiraladığı yere geri götürmek zorunda kaldı.

“Yürümekten hoşlanmayan köpekler de varmış...” diye sızlandı.

“Nasıl? Yürümek mi? Evet ya, yürüyüş... Ha ha ha...” diye yanıtladı kasadaki adam, dediğini biraz geç idrak ederek. Kibirli bir gülüştü bu, ölü sözcükler arasına katılmak üzere olan “yürümek” kelimesini kullanan ihtiyara yöneltmişti. Sözcüklerin raf ömrü zaman geçtikçe daha da kısalıyordu, üstelik yok olup gidenler yabancı dil kökenli sözcüklerle sınırlı değildi. Eski moda damgası yiyerek silinip giden sözcükler arasında yerine yenisi konulamayanlar da vardı.

Önceki hafta bir Alman kurdu kiralama cesaretini bulmuştu kendinde; bu, Dachshund’un tersine Yoşiro’yu yetersiz hissetti-recek ölçüde iyi eğitilmiş bir köpekti. Yoşiro durduk yere heveslenip var gücüyle koştuğunda ya da ayaklarını sürüyerek ağır ağır ilerlediğinde köpek istifini hiç bozmadan ona ayak uyduruyordu. Yüzünü çevirmeden, yan gözle, “Ne dersin? Harikayım, değil mi?” dermiş gibi bir bakış atıyordu bir de Yoşiro’ya. Bu

kusursuzluk yaşı adamı huzursuz etti, bir daha asla bir Alman kurdu kiralamamaya karar verdi.

İşte böyle, Yoşiro idealindeki köpeği henüz bulamamıştı, ama ne tür bir köpek istersiniz diye sorulduğunda lafı ağzının içerisinde yuvarlayıveren halinden de içten içe hoşnuttu aslında.

Gençliğinde sevdiği besteci, sevdiği tasarımcı, sevdiği şarap gibi şeyler sorulduğunda konunun uzmanıymış gibi hemen yanıtı yapıştırırdı. Beğenilerine güvenir, bunu kanıtlamak uğruna gerekli ürün ve malzemeleri almaya hem para hem de zaman harcardı. Şimdiyse beğenilerini tuğla gibi kullanıp kişilik diyebileceği müstakil bir ev inşa etme ihtiyacı kalmamıştı. Nasıl bir ayakkabı giyeceği önemli bir meseleydi elbette, ama *ben buyum* diyebilmek için ayakkabı seçme işini çoktan bir kenara atmıştı. Bu sıra giydiği ve Tengu'nun piyasaya yeni sürdüğü *İdaten* ayakkabıları rahattı, hasır sandaletler gibi. Tengu'nun merkez ofisi İwate ilindeydi ve ayakkabının iç tabanına fırça yazısıyla *İwate Made** yazılıydı. Artık İngilizce öğrenme gereği duymayan yeni kuşak, eski “Made in Japan” etiketlerindeki “made” kelimesini bildiğince yorumluyordu.

Lise yıllarında, diğer uzuvları geride bırakarak kendi başlarına büyümeyi sürdüren yumuşak ve ince derili ayaklarını garipser; onları sağlam, kalın lastikle kaplayan yabancı marka ayakkabılar giymeyi severdi. Üniversiteyi bitirip bir süreliğine bir şirkette çalıştığı günlerde, çevresindekiler burada çalışmayı sürdürmeye hevesli olmadığını anlamasınlar diye kahverengi ağır deri ayakkabılar giymişti. Yazar olarak ilk kitabını yayımlatıp ilk kez telif ücreti aldığı anda dağcı ayakkabıları satın aldı kendine. Yakınlardaki postaneye gittiğinde bile, bir yerlerde mahsur kalma olasılığına karşı dağcı ayakkabılarını giyip bağcıklarını sıkı sıkı bağlayarak yola çıkıyordu.

* Japoncada “İwate’ye” anlamına gelir. (ç.n.)

Yetmişini devirdikten sonra ayakları en çok takunya ve sandaletlerle rahat eder olmuştu. Çıplak ayakları bunların içindeyken sivrisinek saldırılarına maruz kalıyor, yağmur yağdığında ıslanıyordu, ama sessiz sedasız bunca cefa çeken tenine baktıkça benliği aklına geliyor, “Bu ayaklar tıpkı benim gibi,” diye düşünüp koşma isteği duyuyordu. Tengu’nun ayakkabılarıyla hasır sandalet benzeri bir şeyler ararken karşılaşmıştı.

Yoşiro antrede ayakkabısını çıkarmaya çalışırken sendeleyip tek eliyle ahşap sütuna tutundu ve ağacın dokusunu parmak uçlarında hissetti. Yıllar, ağaç gövdelerinde halkalar oluşturarak kendilerini gösterirdi, peki zaman onun vücudunun içinde ne şekilde ilerliyordu? Yaşlandıkça, halkaları çoğalmaksızın, bir düz çizgi üzerinde de sıralanmaksızın, belki de dağınık bir çekmecenin içi gibi birikip duruyordu yalnızca. Aklından bu düşünceler geçerken tekrar sendeledi ve bu sefer sol ayağını yere bastı.

“Galiba tek ayak üzerinde durmayı hâlâ beceremiyorum,” diye söylenince Mumei gözlerini kısarak burnunu hafifçe kaldırıp, “Turna mı olmak istiyorsun, büyükdede?” diye sordu. Mumei’in balon gibi sallanan kafası, ağzını açar açmaz belkemiğinin uzantısında aniden sabitlendi, gözlerine tatlı bir huzurluk çöktü. Bir an Buda heykelciğine benzemişti çocuk böyle, Yoşiro neye uğradığını şaşırıp ve sert bir sesle çıkışıp, “Hâlâ pijamalarla mı duruyorsun sen? Çabuk değiştir üstünü!” diyerek komodinin çekmecesini açtı. Gece yatmadan önce dörtgen katlayarak üst üste yerleştirdiği çocuk iç çamaşırları ve okul giysileri uslu uslu sahibinin çağrısını bekliyordu. Mumei kıyafetleri konusunda hep endişelenir, gecenin bir vakti kalkıp dışarı çıkacaklarını sanırdı. Gece kulübünün birinde gömleğinin kokteyl üzerine kokteyl içtiğini, pantolonunun bütün gece dans edip eve güç bela, buruş kırış döndüğünü gözünün önüne getirip tasalanırdı. Yoşiro’nun yatmadan önce çocuğun giysilerini komodine yerleştirip kilitlemesinin nedeni buydu.

“Kendin giyin. Bu defa yardım etmeyeceğim.”

Yoşiro giysileri çocuğun önüne koyduktan sonra lavaboya gidip soğuk su çarparak yüzünü yıkadı. İncecik el beziyle yüzünü silerken karşısındaki duvara baktı. Ayna yoktu. Kendi yüzünü en son ne zaman gördüğünü düşündü. Seksenine gelene değin her sabah aynada yüzünü incelemiş, burun kılları uzamışsa kesmiş, göz çevresindeki teni kurumuşsa kamelya merhemi sürmüştü.

Yoşiro el bezini çamaşır sırığına asıp mandalla tutturdu. Ne zamandır havlu yerine yalnızca el bezi kullanıyordu. Havlular yıkanınca kolay kolay kurumuyor, öyle olunca da sayıları yetmiyordu. El bezleri terasa asıldığında hafif bir rüzgârla bile havalanıyor, kısa sürede kupkuru oluyordu. Yoşiro bir zamanlar kocaman, kalın havlulara bayılırdı. Kullandıktan sonra çamaşır makinesine tıktıştırıp acımadan bolca deterjan dökerken yaşadığı zenginlik hissi, şimdi düşününce komik geliyordu. Zavallı çamaşır makinesi karnındaki ağır havluları güçlükle döndürmeye çalışır, üç yıl geçmeden de iş yorgunluğundan çürüğe çıkardı. Böylelikle ölen yüzlerce çamaşır makinesi Büyük Okyanus’a atılmış, balıklara yuva olmuştu.

On dört metrekairelik oda ile mutfak arasında iki metre genişliğinde bir açıklık vardı; burada basit bir piknik masası ile olta balıkçılarının kullandığı türden katlanabilir iskemleler duruyordu. Piknik atmosferini iyice güçlendirecek şekilde masanın üzerine maymun resimli bir vazo konmuştu, içinden de koca bir papatya sarkıyordu.

Son zamanlarda papatya yapraklarının uzunluğu on santimetreyi bulur olmuştu. Hatta halkevinde her yıl düzenlenen Krizantem Yarışması’na biri papatya ile katılmış, bu olay papatyaların krizantem olarak sınıflandırılmasının tartışılmasına yol açmıştı. “Papatyanın iriliği onun krizantem olduğuna değil,

mutasyona işaretir,” diyerek karşı çıkanlar olunca, “mutasyon aşağılayıcı bir sözcüktür,” yanıtı gelmiş, tartışma iyice alevlenmişti. Aslında, *mutasyon* sözcüğü böylesi tartışmalarda neredeyse hiç kullanılmaz, *adaptasyon* kelimesi yeğlenirdi. Çiçeklerin çoğu giderek irileşirken papatyalar aynı boyda kalsa, eve kapatılmış kadınlar gibi gölgelerde saklı duracaklardı. Şimdiki çevre koşullarında hayatta kalabilmek için büyümüşü papatyalar, o kadar. Tam tersine, küçülme yoluna giden bitkiler de olmuştu. Ne kadar büyürse büyüsün, serçeparmak boyunu geçemeyen yeni bambular türemiş, bunlara *serçeparmak bambusu* adı verilmişti. Mesela ünlü *Bambu Biçicisi* hikâyesindeki aydan gelen minik prenses böyle bir bambunun içinde ışıldayacak boyda olsaydı, hikâyedeki dedeyle nine onu ellerinde büyüteçle emekleyerek arasalar bile bulamazlardı.

Papatya karşıtı hizibin içinde, “Krizantem imparatorluk ailesinin sembolü, soylu bir çiçektir, papatyaysa ot sınıfındandır, bu ikisi bir tutulamaz,” diyenler vardı. Sulu erişte lokantası çalışanları sendikası etrafında birleşen papatya yanlıları, saray sloganı olan, “ot diye bir şey yoktur” açıklamasına yaslanarak karşı tarafı sindirince yedi ay süren Krizantem-Papatya tartışması sona erdi.

Yoşiro papatyaya baktıkça çocukluk yıllarında kırdı sırtüstü uzanıp göğü izlediği zamanları anımsıyordu. Hava ılık, otlar serindi. Uzaklardan kuş cıvıltıları duyuluyordu. Başını yana çevirdiğinde az ötede, göz seviyesinin biraz üstünde açmış bir papatya görüyordu. Bazen gözlerini kapatıp dudaklarını kuş gagası gibi büzerek papatyaya öpücük kondurduğu ve sonra doğrularak birilerinin onu görüp görmediğini kontrol ettiği de oluyordu.

Mumei doğduğundan beri bir kez bile gerçek bir kırdı oynamamıştı. Yine de zihninde canlandığı kır hayalini özenle büyütüyordu.